

Mottagare
Socialnämnden

Uppdrag. Identifiera särskilda framtida frågor för möjlig medborgardialog

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande som sitt eget.

Sammanfattning

Regionfullmäktige har beslutat, i samband med antagandet av ”Policy för medborgardialog”, att samtliga nämnder får i uppdrag att identifiera särskilda framtida frågor för möjlig medborgardialog. Frågor och beslut rörande nämndernas verksamheter berör flera målgrupper och det är svårt att i detalj föreslå specifika frågor som målgrupperna anser vara viktiga framåt.

Övergripande frågor som *utbudsprioritering, stöd till hälsosamma vanor, transporter och bostäder* skulle kunna vara sådant som berör nämndens målgrupper och därför utgöra frågeställningar där medborgarna vill vara med och påverka – då skulle medborgardialog kunna utgöra ett stöd inför ett beslut, bara det skapas en god systematik för detta.

Ärendebeskrivning

Regionfullmäktige har beslutat (RF § 115, 2022-06-20) att samtliga nämnder får i uppdrag att identifiera särskilda framtida frågor för möjlig medborgardialog, detta i samband med beslutet att anta ”Policy för medborgardialog”.

Återrapportering ska ske i juni 2023.

Region Gotlands förtroendevalda har de senaste åren uppmärksammat behovet av goda förutsättningar för delaktighet och dialog. Sedan 2018 har dialoger genomförts gällande servicepunkter, kollektivtrafik, regional utvecklingsstrategi och skolorganisation. Vidare förs återkommande dialoger med olika målgrupper i samband med utveckling inom olika sakområden. Region Gotland har således tidigare haft erfarenhet av medborgardialog som en del i den politiska ärendebereidningen och styrprocessen, men saknat övergripande styrdokument.

”Policy för medborgardialog” är ett framtaget styrdokument som innehåller fem principer vilka syftar till att ge en gemensam grund för arbetet med medborgardialoger på Gotland. Principerna ska vara ett stöd och ge ledning till både förtroendevalda och tjänstepersoner, inför att ett beslut om medborgardialog fattas, vid planering och genomförande samt för arbetet efter

en genomförd medborgardialog.

Sedan tidigare finns möjligheten i Region Gotland att lämna medborgarförslag, vilket är ett exempel på en demokratisk innovation vars syfte är att stärka medborgarnas delaktighet och inflytande mellan de allmänna valen. Medborgarförslag är en möjlighet att skriftligen lämna förslag till regionfullmäktige för att påverka frågor och beslut. Möjligheten är öppen för alla som är folkbokförda på Gotland.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att ”Policy för medborgardialog” är ett första steg i riktning till ett systematiskt arbetssätt där medborgardialog utgör verktyg i en beslutsprocess med ökad medvetenhet samt insyn hos medborgare på Gotland när beslut fattas i särskilt komplexa frågor. Bedömningen är att det kommer finnas ytterligare behov av framtagande av regiongemensamma rutiner och riktlinjer för att kunna genomföra medborgardialoger på Gotland, vilket regionstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram förslag på.

Bedömning

Enligt regionfullmäktiges beslut får samtliga nämnder i ”uppdrag att identifiera särskilda framtida frågor för möjlig medborgardialog”. Dessa frågor kan utgöra en del av arbetet med de regiongemensamma riktlinjerna som regionstyrelseförvaltningen ska ta fram. Enligt policyn bör medborgardialog användas vid frågor som innebär större förändringar och/eller har en långsiktig påverkan på samhället och som direkt berör de som bor, lever och/eller verkar på Gotland.

Detta tolkas som att regionfullmäktige efterfrågar förslag eller exempel på frågor som medborgarna skulle tänkas vilja föra dialog kring. Frågor och beslut rörande nämndens verksamheter berör flera målgrupper och det är svårt att i detalj föreslå specifika frågor. Det är däremot viktigt att politiker och tjänstepersoner i nämndens verksamheter har andemeningen av begreppen ”delaktighet” och ”medborgardialog” med sig, inför beslut som skulle kunna innebära större förändringar eller långsiktig påverkan för medborgare.

Exempel på områden är:

- **Principer för prioriteringar**
Region Gotland står inför stora utmaningar avseende både kompetensförsörjning och ekonomi, prioriteringar kommer att behöva göras. I en sådan tid är det viktigt att involvera medborgarna i vilka principer som bör vara vägledande vid prioriteringar. Detta för att skapa transparens och acceptans för prioriteringarna samt för att minska risken för negativa effekter i form av minskad tillit till samhället
- **Hälsosamma vanor i vardagen**
Kunskapen om levnadsvanornas påverkan på vår hälsa har ökat

samtidigt som utvecklingen i flera fall går åt fel håll. Detta innebär risk för sämre hälsa för individen men också en stor påfrestning för samhället. Hur bygger vi tillsammans ett starkt hälsosystem på Gotland? Ett samhälle där medborgare mår så bra som möjligt så länge som möjligt. Vilka insatser skulle göra stor skillnad för att stärka och stödja hälsosamma vanor i vardagen? Vilka aktörer behöver ansvara för dessa?

- **Transporter**

Hur bör möjligheten till transport för personer med stora behov se ut? Vad ska samhället, i en tid med svåra ekonomiska utmaningar, prioritera att erbjuda?

- **Bostäder**

Var vill gotlänningarna bo och vad innebär tillgängliga bostäder för alla?

Inför det fortsatta arbetet med de regiongemensamma riktlinjerna är det särdeles viktigt att hitta bra former för att skapa delaktighet, exempelvis via dialogmöten eller inflytandeforum, och hitta en bra systematik för att göra synpunkterna till en del av Region Gotlands ärende- och beslutsprocess

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Uppdrag. Identifiera särskilda framtida frågor för möjlig medborgardialog socialförvaltningen, 2023-05-17
RF §115 Uppdrag. Policy för delaktighet och medborgardialog, 2022-06-20
Policy för Medborgardialog, 2022-2027

Socialförvaltningen

Marica Gardell
Socialdirektör

Skickas till

Öystein Berge, Kvalitetschef